

Eikenhout in parket en meubelen: eigenheid, verkleuren en drogen.

Heel veel kans dat het parket of het hout van uw meubel eik is. Als lokale houtsoort is het de favoriet van onze houtbewerkers. Nochtans is het niet de meest eenvoudige houtsoort. Toegegeven, ook elders groeien moeilijk te bewerken houtsoorten, zoals sommige dennehouten soorten die als een spons zijn voor vocht of bepaalde exotische soorten die moeilijk bewerkbaar zijn of andere onaangenaamheden vertonen in de gebruiksfase.

Onze vertrouwde eik is echter ook niet zomaar een makkelijke houtsoort. De doorsnee eikenboom is niet zo heel groot als je dit vergelijkt met andere bomen en vertakt relatief snel. Dit resulteert in meer fouten (knoesten en scheuren) in het hout en relatief kortere lengtes. Storingen zorgen ook voor afwijkende densiteiten. Bij rechtdradig hout is de densiteit vrij constant, bij warrig hout is die densiteit verschillend en is ook de krimp en uitzetting niet eenvormig. Dit is de oorzaak van het slingeren van planken tijdens het droogproces.

Eik drogen

Dat droogproces is voor een eikenboom ook niet zo eenvoudig. Veel dennenhout kan nat, vers van de zaag de droogoven in zonder kans op kwaliteitsverlies. Als bij een spons wordt het water er uitgezogen. Eikenhout niet. We onderscheiden twee soorten vocht. Je hebt celgebonden vocht, dus vocht dat in de cel zit, en je hebt vocht dat zich tussenin de cellen bevindt. Dat laatste is de meest lastige; dat moet er eerst uit en dat gebeurt traag, buiten, in de wind en in een gematigde temperatuur. Een matig voorjaar is wonderlijk, de zomerhitte zorgt voor barsten op het kopshout en andere droogfouten die soms pas later in het productieproces opduiken. Als dat vocht verdwenen is uit de gezaagde stukken, en dat neemt afhankelijk van de dikte van 6 tot 12 maanden in beslag, (dit gaat enkel op voor gezaagd hout want uit een boomstam verdwijnt quasi niks van vocht), zitten we met een vochtgehalte van 25 à 30 % en vanaf dan verdwijnt ook het celgebonden vocht. Op dat moment treedt er ook krimp op. Meestal wordt dit proces versneld in een droogoven onder gecontroleerde omstandigheden. Ook hier is het belangrijk een regime te volgen dat niet te snel gaat (niet te warm) en getrapt de temperatuur op te drijven in functie van het resterende houtvochtgehalte. De laatste druppeltjes (tot 10% dus) kosten het meest warmte en dus energie.

Dat betekent dus ook, hoe rustieker uw parket (warrig hout), hoe groter het risico op defecten nadien, zoals knoesten die loskomen of spleten. Dat is niet altijd zomaar de fout van de fabrikant of de plaatser. Indien u kiest voor een rustieke eik, kunnen er bijkomend defecten optreden. Misschien is het parket te droog in uw woning?

Verkleuren

Het meeste hout zal naar verloop van tijd verkleuren. Het meest typische is daaromtrent padoek dat vuurrood is na schaven of schuren en nadien donker roodbruin verkleurt. Maar ook de bleke eik die u ziet na het plaatsen en opschuren (of herschuren) blijft niet zo. Afhankelijk van het afwerkingsproduct en het soort eik zal er verkleuring optreden. Vroeger kleurde de eik meteen geelachtig omwille van de afwerkingsproducten, nu behouden heel veel afwerkingsproducten de bleke eiken kleur. Voor even.

Veel mensen denken dat de schuldige het zonlicht is. Ja en nee. Uw eikenhout steeds maar laten beschijnen door fel zonlicht zal zeker een verdonkerend effect hebben. Maar dat is niet hele hele verhaal.

Een van de andere boosdoeners is looizuur. Dat is een stof die in alle Europees eikenhout zit, ja ook de Russische. Maar niet in Amerikaanse eik. Het wordt onder meer gebruikt om in reactie met

ammoniak de eik bruingrijs te kleuren. Dat looizuur zal ervoor zorgen dat uw mooi bleek gelakte eik naar verloop van tijd (en dat kan een half jaar zijn, een jaar of twee jaar) geel zal uitslaan. Dat het proces is begonnen kunt u nog het best opmerken door het verschijnen van donkerbruine lijntjes langsheen de nerven van het hout. Dit gebeurt ook indien uw parket bijgekleurd is. Indien het een bruinachtige tint betreft, zal u het natuurlijk minder opvallen, maar toch wordt uw vloer dan lichtjes donkerder. De enige remedie daartegen is het parket opnieuw opschuren en afwerken, en dan nog maar voor enkele jaren. Het looizuur is een stof die in de eik zit en die we er niet kunnen uithalen.

De producenten van afwerkingsproducten zijn er tot op heden nog niet in geslaagd om de effecten van dit looizuur te elimineren. Dus zullen we het nog even voor lief moeten nemen.

Karl Herrebout, 4 oktober 2018